

KS. STANISŁAW SADOWSKI

DOI: <https://dx.doi.org/10.18290/rt20677-14>

„LOVE OF CHRIST COMPELS US”
(„MIŁOŚĆ CHRYSYDUSA PRZYNAĞLA NAS”)
45 MIĘDZYDZYNARODOWA KONFERENCJA
MIĘDZYDZYNARODOWEJ WSPÓLNOTY EKUMENICZNEJ
Kraków, 22-29 lipca 2019 roku

W dniach 22 do 29 lipca 2019 r. członkowie Międzynarodowej Wspólnoty Eku-
menicznej (ang. International Ecumenical Fellowship, w skrócie: IEF) uczestniczyli
w już 45 międzynarodowej konferencji. Tym razem miejscem spotkania był Kraków.
Organizatorem był oczywiście Region Polski IEF. Kluczową rolę w organizacji
przedsięwzięcia odegrali szczególnie wykładowcy i doktoranci Sekcji Ekumenizmu
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, która była tego wydarzenia
współorganizatorem. Konferencja cieszyła się także ogromną życzliwością i wspar-
ciem lokalnych, krakowskich środowisk akademickich, takich jak Uniwersytet Jana
Pawła II w Krakowie. W organizację imprezy aktywnie włączyli się także klerycy
Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach.

Krakowskie spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem i dobrą frekwencją.
Wzięło w nim udział prawie 200 osób, reprezentujących różne kraje Europy od Wiel-
kiej Brytanii na Zachodzie po Ukrainę na wschodzie, a Rumunię na południu. Naj-
liczniej przybyli Niemcy, Francuzi, Hiszpanie i Anglicy. Dla nich przygotowano spe-
cjalne wersje językowe wszystkich materiałów konferencyjnych, które w ogromnej
mierze, inaczej niż podczas poprzednich spotkań, znalazły się w jednym przewodniku
konferencyjnym. Stanowiło to duże wyzwanie na etapie przygotowań, wymagające
koordynacji i delegacji poszczególnych działań. Był to jednak wysiłek, który przy-
niósł wymierne korzyści, ułatwiając uczestnikom udział w każdym punkcie programu,
został pozytywnie oceniony przez członków konferencji i może stanowić ważny
wkład w rozwój międzynarodowych spotkań, jeżeli taka formuła zostałaby zachowana
przy organizacji kolejnych spotkań.

Hasłem konferencji było sformułowanie zaczerpnięte z 2 Kor 5,14: „Miłość
Chrystusa przynagła nas” (ang. „Love of Christ Compels Us”). Jednym z istotnych
elementów każdej konferencji są wspólne modlitwy i liturgie. Tym razem wiele wy-

---

Ks. dr STANISŁAW SADOWSKI – Parafia Katedralna pw. Wniebowzięcia NMP w Kielcach; adres
do korespondencji – e-mail: stassad@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5136-7684>.

siłku włożono w to, żeby każda modlitwa w jakiś sposób odnosiła się do fragmentu Listu do Koryntian, z którego został zaczerpnięty cytat stanowiący hasło konferencji, jednocześnie poszczególnym dniom został nadany konkretny temat. Zostały one tak zaplanowane, aby prowadziły uczestników do wspólnego pogłębiania z dnia na dzień tematu konferencji, stanowiąc niemal rekolekcyjną kanwę duchową dla poszczególnych wykładów, spotkań i nabożeństw. Tematy kolejnych dni (w tłumaczeniu na język polski) to: „Wdzięczni za dary prowadzące do jedności”, „Docieranie na peryferia” (w domyśle – Kościoła), „Ofiara Chrystusa nas przynagła”, „Krzyż Chrystusa – narzędzie jego Miłosierdzia, dające nam siłę do przebaczenia”, „Chrześcijańska *metanoia* drogą odnowy Kościoła” i „Jako nowe stworzenie w Chrystusie uwielbiamy Boga Ojca”. Na podstawie podanych treści uczestnicy wspólnie zastanawiali się nad źródłami i drogami odnowy w Kościele, wymieniając się swoimi doświadczeniami i poszukując wspólnego spojrzenia na to zagadnienie.

Bardzo istotną rolę w ramach konferencji odgrywała wspólna modlitwa, gromadząca wszystkich uczestników. *Novum* polegało na tym, że odpowiedzialność za przygotowanie niektórych elementów modlitw oraz za ich prowadzenie zostały z góry przydzielone (w ramach przyjętych ram tematycznych i formalnych) poszczególnym regionom narodowym. Zasadniczo modlitwa była wzorowana na uproszczonym schemacie Liturgii Godzin.

Podczas konferencji przeżywaliśmy również nabożeństwa Wieczery Pańskiej w kilku różnych obrządkach. Korzystając z gościnności luterańskiej parafii w Krakowie, która otworzyła przed uczestnikami konferencji podwoje kościoła przy ulicy św. Piotra i Pawła, mogliśmy uczestniczyć (oczywiście każdy w ramach tego, na co pozwala dyscyplina kościelna) w nabożeństwie anglikańsko-metodystycznym i luterańskim. Dzięki życzliwości duszpasterzy krakowskiej cerkwi na ulicy Szpitalnej, mogliśmy także przeżywać wspólną prawosławną wieczernię (odpowiednik nieszporów) z udziałem krakowskich parafian i uczestniczącego wraz z nami rumuńskiego chóru cerkiewnego, który kolejny raz gremialnie wziął udział w konferencji, dzieląc się z nami swoim talentem i bogactwem kultury, również przy kilku innych okazjach wykonując piękne śpiewy. Homilie podczas poszczególnych nabożeństw wygłosili reprezentanci poszczególnych wspólnot wyznaniowych. Z ramienia Kościoła anglikańskiego był to David Brown, ksiądz anglikański, stojący na czele jedynej parafii anglikańskiej w Polsce – parafii pw. św. Emmanuela w Warszawie. Z ramienia Kościoła luterańskiego był to ks. biskup dr Marian Niemiec, stojący na czele lokalnej diecezji luterańskiej. Ze strony katolickiej zaś niedzielnej Eucharystii, sprawowanej w kościele OO. Franciszkanów, przewodniczył i homilię wygłosił ks. bp. Damian Muskus OFM, biskup pomocniczy diecezji krakowskiej.

Szczególnym doświadczeniem modlitewnym był udział w zorganizowanej w kościele luterańskim adoracji krzyża w stylu Taizé, od strony muzycznej prowadzonej przez dr Małgorzatę Banasińską-Barszcz i p. Jacka Dziubła – osoby, które od lat są zaangażowane w modlitwę o pokój na świecie w duchu braci z Taizé. Mimo okresu

wakacyjnego udało im się wspólnie zgromadzić chętnych i zaangażowanych w taką formę modlitwy ludzi z Krakowa oraz Kielc i swoim śpiewem stworzyć, w dniu, w którym pochylaliśmy się wspólnie nad tajemnicą krzyża i miłosierdzia Bożego, okazję do medytacji, zadumy nad tą tajemnicą. Na twarzach wielu obecnych osób widać było łzy wzruszenia, kiedy z przejściem podchodzili, aby w wybrany przez siebie sposób (np. ukłonem, dotknięciem, poprzez ucałowanie) oddać cześć krzyżowi. Mimo że modlitewne spotkanie przy krzyżu przypadło na zakończenie dnia pełnego trudu i wysiłku, związanego z innymi formami konferencyjnej aktywności, i obecność na nim stanowiła dla wielu, szczególnie osób starszych, znaczące wyzwanie, z pewnością na długo pozostanie ono w pamięci uczestników.

Intelektualnemu pogłębieniu tematu konferencji służyły wykłady zaproszonych gości. Ks. dr Dariusz Chwastek wygłosił wykład na temat *Ecclesiology of Renewal and Unity – The Protestant Perspective* („Eklezjologia Odnowy i Jedności – Perspektywa Protestancka”), natomiast ks. prof. Wiesław Przygoda wygłosił wykład na temat *The Church Reaching out to “The Periphery”* („Kościół wychodzący ‘na peryferia’”).

Wspólnej modlitwie oraz intelektualnemu pogłębieniu treści poprzez wysłuchanie wykładów towarzyszyła praca w grupach warsztatowych, które każdy z uczestników mógł sobie wybrać w zależności od interesujących go tematów czy znajomości języka. W prowadzenie tych spotkań, różnorodnych tematycznie oraz różnych w formie, i w ich przygotowanie włączyli się, jak zwykle, liderzy poszczególnych regionów, co w połączeniu z innymi podjętymi wysiłkami spotęgowało efekt otwarcia się na bogactwo całej wspólnoty, widoczne także chociażby poprzez podział odpowiedzialności za przygotowanie niektórych elementów wspólnych modlitw. W ten sposób w praktyce mogliśmy doświadczać dzielenia się darami, jakie każdy z nas posiada, co jest przecież bardzo istotnym elementem każdego doświadczenia wspólnotowego.

Istotnym elementem każdej konferencji jest poznawanie lokalnej kultury i specyfiki dominujących na danym terenie wyznań chrześcijańskich. Wszyscy goście konferencji mieli możliwość wzięcia udziału w zorganizowanym zwiedzaniu Wzgórza Wawelskiego i Starego Miasta, którego znajomość mogli pogłębiać w czasie wolnym, o którego wystarczającą ilość zadbali organizatorzy. Okazję do tego stanowił fakt, że większość spotkań odbywała się w samym centrum Krakowa – między innymi w klasztorze OO. Franciszkanów (na ulicy Franciszkańskiej), którzy z dużo życzliwością wspierali wszelkie wysiłki organizacyjne. Miejsce kwaterek (dom studencki „Żaczek”) znajdowało się w bezpośrednim sąsiedztwie słynnych ze spotkania z kolejnymi papieżami krakowskich Błoi. Dzięki temu, na ile pozwalały czas i siły, można było w ramach konferencji poruszać się pieszo lub tramwajem, w ten sposób chłonąc atmosferę miasta.

W ramach poznawania regionu jeden dzień był poświęcony na wycieczkę krajoznawczą. Wszyscy jej uczestnicy najpierw wzięli udział w pielgrzymce do Kalwarii Zebrzydowskiej. W upalnym dniu wspaniałym doświadczeniem była modlitwa w san-

ktuarium, które nie tylko pozwalało schować się przed mocnym słońcem, ale przede wszystkim zanurzyć wspólnie w obecną tam atmosferę ciszy i rozmodlenia. Pomógł nam w tym wygłoszonym słowem duchowny belgijski, biblista, Adalbert Denaux, który wygłosił homilię podczas wspólnej modlitwy. Spotkanie ubogacił także towarzyszący nam, wspomniany już chór cerkiewny, wykonując kilka pięknych pieśni religijnych.

Po wspólnym posiłku i czasie wolnym uczestnicy mieli możliwość udania się (do wyboru) do Lanckorony lub do Wadowic. W pierwszym z tych miejsc goście mogli się zapoznać z historią miasteczka oraz bogactwem jego architektury dzięki wyjątkowej kompetencji lokalnych przewodników. Wizyta w Wadowicach wiązała się z odwiedzeniem domu św. Jana Pawła II. Dzień wycieczki zakończył się ponownym spotkaniem wszystkich uczestników na kolacji zorganizowanej w urzędzonej w ludowym stylu karczynie. Posiłkowi towarzyszył występ lokalnego zespołu folklorystycznego, którego muzyka poderwała wielu uczestników do tańca. Wspólne, radosne spotkania, podczas zwiedzania czy przy stole, są również ważnym elementem budowania międzynarodowej wspólnoty ponad podziałami. Pozwalają się wzajemnie poznać i zadzierzgnąć nić porozumienia i przyjaźni w mniej formalnej atmosferze niż sala wykładowa czy kaplica.

Ważnym elementem poznawania historii lokalnej była wizyta w krakowskim getcie, stanowiąca jedną z aktywności do wyboru. Zdecydowało się na nią wielu uczestników, dla których trzeba było zorganizować kilka grup językowych. Poznanie historii krakowskiego Kazimierza, jak również przez jej pryzmat losów żydowskiej społeczności Krakowa i szerzej Polski wywarło duże wrażenie na uczestnikach spotkania.

Alternatywą do wizyty w krakowskim getcie była wizyta w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia oraz centrum Jana Pawła II, z której najliczniej skorzystali biorący udział w spotkaniu katolicy. Wizyta stała się okazją do wspólnej modlitwy. Dla wielu naszych katolickich uczestników możliwość nawiedzenia tego sanktuarium, będącego docelowym miejscem pielgrzymek z całego świata, było ważnym punktem programu.

Swoją znajomość regionu mogli jeszcze bardziej poszerzyć uczestnicy trzydniowego programu konferencyjnego, w ramach którego w kolejnych dniach proponowano pielgrzymkę na Jasną Górę, wizytę w Wieliczce oraz obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, a także w sanktuarium Matki Bożej Królowej Tatr w Ludźmierzu oraz w Zakopanem. W stolicy polskich Tatr goście mieli możliwość podziwiać piękne widoki z Gubałówki, ale także uczestniczyć we Mszy Świętej w sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach i w ten sposób poznać maryjną pobożność Podhala.

Ogólnie można powiedzieć, że pod wieloma względami konferencja ukazała bogactwo naszej kultury i historii oraz siłę polskiej religijności. Jednocześnie na wielu etapach organizacji oraz przebiegu konferencji dała zarówno organizatorom, jak i uczestnikom doświadczenie możliwości wzajemnego obdarowywania się bez względu na podziały. Nawet ból braku możliwości wspólnego, pełnego, uczestnictwa

w Eucharystii, wspólnie dzielony, staje się pozytywnym doświadczeniem, które może mobilizować uczestników ruchu ekumenicznego do działania na rzecz jedności. Ważne jest, żeby nie iść drogą na skróty. Takie konferencje jak opisywana dają przede wszystkim okazję do wzajemnego zrozumienia, ale także akcentowania swojej wrażliwości konfesyjnej oraz uczenia się wzajemnego szacunku dla dyscypliny poszczególnych Kościołów i Wspólnot wyznaniowych, które określają zawsze szanowane uprawnienia duchownych i wiernych uczestniczących w tego typu spotkaniach.

Ufamy, że konferencja krakowska na długo pozostanie w pamięci wszystkich uczestników, tak jak bez wątpienia zapisała się w sercach gospodarzy i organizatorów, którzy wiele serca włożyli w przygotowanie tego spotkania, pragnąc nawiązać do jak najlepszych tradycji zarówno poprzednich konferencji, zwłaszcza do ostatniej organizowanej przez region polski konferencji w Cieszynie w latach 90.

PIOTR KOPIEC

DOI: <https://dx.doi.org/10.18290/rt20677-15>

EKUMENIZM O SPRAWIEDLIWYM SPOŁECZEŃSTWIE

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE Z REALIZACJI PROJEKTU

EKUMENICZNA NAUKA SPOŁECZNA. SYSTEMATYKA

POLITYCZNYCH I SPOŁECZNYCH APLIKACJI

DIALOGÓW EKUMENICZNYCH

1. ZAŁOŻENIA WSTĘPNE

Studia nad ekumenizmem oraz obserwacja i uczestnictwo w działaniach organizacji ekumenicznych stały się dla członków zespołu badawczego inspiracją do sformułowania tematu projektu, który przybliżyłby osiągnięcia społecznego zaangażowania ruchu ekumenicznego i pozwoliłby odpowiedzieć na pytanie, na ile mogą one być wykorzystane w obszarach społeczeństwa, ekonomii, polityki i kultury. W opisie planowanych badań zaznaczono kilka kluczowych założeń wstępnych, wykazujących specyfikę podjętego tematu. Wskazano, że ekumenizm, pojęty jako dążenie do widzialnej jedności między poszczególnymi wyznaniem chrześcijańskimi może być ujmowany jako jeden z głównych przejawów chrześcijańskiej nowoczesności oraz

---

Dr hab. PIOTR KOPIEC – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydział Teologii, Instytut Nauk Teologicznych, Sekcja Ekumenizmu, Katedra Teologii Protestanckiej; adres do korespondencji — e-mail: petrko@kul.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0581-0737>.